

Achtergrondinfo

📷 en 🗨️ door **Jaap Stoter**

Na vele jaren van modelspoor-hobby en de bouw van tientallen spoorbanen kun je stellen dat je daaruit behoorlijk wat ervaring hebt opgedaan. En toch breek je telkens weer zo'n zorgvuldig opgebouwde baan voortijdig af. Waarom? Simpelweg omdat je te veel wilt. Te veel bijvoorbeeld in de zin van een te groot oppervlak (moeilijk toegankelijk) of er rijden te veel treinen (onnatuurlijk). Ook te ingewikkelde schema's waardoor het laten rijden van treinen moeilijk wordt of uiteindelijk niet goed lukt is niet prettig. Uiteindelijk denk je toch dat je alles overwonnen hebt en begin je vol goede moed aan de scenery. En dan kom je nog meer valkuilen tegen...

De uitdrukking "less is more" blijft van toepassing. Daarnaast ontbreekt regelmatig een mooie achtergrond waarmee een fraaie dieptewerking gerealiseerd had kunnen worden. Een voorbeeld van te veel rails, te veel Faller Car en te weinig ruimte voor scenery vond ik terug in foto's van een van mijn vorige modelbanen.

Daarbij bestaat mijn hobbyruimte uit een kleine zolderkamer waarvan de schuine dakwanden doorlopen tot op de zoldervloer. Veel ruimteverlies dus voor een te bebouwen oppervlakte. Toch heb ik met veel plezier deze baan gebouwd en veel energie in de scenery gestoken. Totdat ik eerder genoemde valkuilen begon te ontdekken... Niettemin waren er best wel een aantal mooie hoekjes ontstaan.

Bron: **Het Zijspoor** - clubblad van Modelbouwvereniging Arnhem e.o.

Echter een mooie achtergrond was, mede door de schuine wanden, moeilijk te realiseren. Kortom, het geheel was weer niet volledig naar de zin en dus: afbreken maar weer. Maar dan wel met de gedachte om in ieder geval toch nog één keer iets echt moois te maken. Niet te massaal, niet te veel, niet te groot, goed bereikbaar, genoeg nemen met niet al te veel treinbewegingen maar wel veel aandacht voor scenery. Dit laatste heeft inmiddels toch wel mijn voorkeur.

Bron: **Het Zijspoor** - clubblad van Modelbouwvereniging Arnhem e.o.

[Nog zo'n mooi hoekje...]

Dus moest er iets gemaakt gaan worden wat kleiner, compact en erg gedetailleerd is. Ik noem dat heerlijk gefruitsel op de vierkante centimeter. De modelspoorders noemen dat een diorama. Maar voor mij moet dat wel iets van grotere afmeting zijn, waar beweging in zit. Dus af en toe een trein, af en toe een Faller Car-auto en regelmatig bewegingen via bijvoorbeeld servo's in (haven-)kranen,

figuurtjes, autootjes, brandweer, scheepjes, et cetera, et cetera. Clublid Theo Grootens heeft bewezen hierin een echte leermeester te zijn!

Al snel bleek de voorkeur te bestaan voor een baan in U-vorm. De grootste lengtes hiervan zijn 3.20 meter. De diepte per poot varieert van 90 cm tot een meter hetgeen dus goed toegankelijk is, mede door twee mangaten links en rechts achterin de baan. De opbouwbreedte is 3.10 meter. De bovenste plank voor achtergrond, station en Fallerbaan is 55 cm diep.

Nu was ik niet van plan om eerst maandenlang bezig te zijn met de aanleg van sporen en de aansluitingen van reed-relais, wissels en dergelijke. In mijn plan zou achterin de baan een doorgaande (FallerCar-)straat komen, tussen de achtergrond en het station door. Logisch dat ik dan met de achtergrond zou gaan beginnen. Pas later volgt dan beetje bij beetje het simpele sporenplan. Meerjarenplan?

Maar waar haal je de inspiratie vandaan? Het begon al tijdens On traXs in Utrecht, april 2015. Het fantastische diorama "IJsstein" van Peter Dillen (winnaar On traXS! Award 2015) was geheel in perspectief gemaakt. Wonderbaarlijk mooi!! De prachtige diepte in dit meesterwerk sprak mij erg aan. Het vormde voor mij de basis voor het maken van een achtergrond waarin sprake moest zijn van een zekere diepte. Niet in perspectief, dat is op een breedte van drie meter niet te realiseren en alleen toepasbaar op kleinere afstanden.

Na wat reken- en tekenwerk zou de achtergrond dus op een schap van 3.10 meter lang bij 55 centimeter diep moeten komen. Hiervoor heb ik MDF-plaatjes (60-120) gebruikt met een dikte van 4 mm. Dit materiaal is enigszins buigbaar waardoor de achterwand links en rechts achterin gebogen naar voren kon uitlopen. Het op de juiste maat zagen om de plaat sluitend tegen de schuine dakwanden te krijgen was best wel even lastig...

Dan het schilderen van de lucht. Op een blauwe achtergrond wolken schilderen is niet mijn ding. Het leek nergens op. Totdat ik begreep dat er een simpele methode was om "nat in nat" te schilderen. Verdeel het vlak horizontaal grofweg in twee banen. Schilder de onderste helft wit en de bovenste helft blauw. Daarbij de verf niet al te zuinig opzetten. Dan met een schone kwast beide kleuren door elkaar vegen en de kleuren in elkaar laten vervagen. Kijk op een zonnige dag eens naar de lucht. Vlak boven je is het strakblauw en als je naar de horizon kijkt zie je de lucht steeds lichter van kleur worden.

Vervolgens het landschap. Via o.a. een Poolse site (tapeciarnia) kun je prachtige landschapsfoto's van hoge resolutie vinden (subcategorie Bergen). Wel handig om via je begin-zoek-scherm direct de vertaling Pools naar Nederlands aan te zetten... Na het downloaden de foto nog op jouw maat maken, hoogte en breedte invullen en via bijvoorbeeld PosteRazor een print maken. De afbeelding spiegelen en nog eens afdrukken geeft dan al gauw een breedte van ruim drie meter. Daarmee had ik mijn bergland klaar en heb ik dat op de geschilderde "lucht" geplakt.

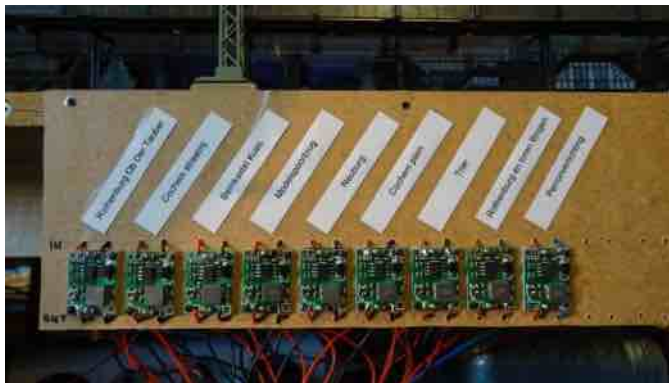
De gebruikte grote foto was hoofdzakelijk bestemd voor de bergcontouren in de verte. De ruimte tussen het station en foto wordt opgevuld met de Faller Car-baan en huizen (al dan niet gehalveerd) en aangevuld met foto's uit eigen vakantiealbum en/of van internet gehaald. Mijn 'stad' bestaat qua achtergrond dan ook uit Rothenburg ob der Tauber, Bernkastel-Kues, Cochem, Bingen, Neuburg en Trier.

Daarna worden de geselecteerde foto's zo goed mogelijk op schaal 1:87 gemaakt (of kleiner = grotere afstand). Daarna ga je bepalen welke raampjes je verlicht wilt hebben. De geprinte foto ondersteboven op een lichtbakje leggen en de hele achterzijde zwart verven behalve daar waar je een raampje doorschijnend wilt houden. Dan de foto op een stukje plexiglas lijmen en met de figuurzaag uitzagen. Plexiglas: bij Carglass kun je nog hele mooie stukken "noodruit" uit het afval halen. Wel eerst even vriendelijk vragen...

De volgende fase is het aanbrengen van ledverlichting achter de bedoelde raampjes. Het gebruik van ledjes, die per stuk een eigen voorschakelweerstand hebben, is aan te raden. De ledjes worden logischerwijs niet als strip maar per stuk precies achter de raampjes geplakt. Dat betekent inderdaad twee draadjes per ledje solderen. In mijn voorbeeld zijn dat 120 ledjes geworden. De draadjes per foto/onderdeel dan samenbrengen naar de voeding van 14 volt gelijkstroom. Dit is voor de ledjes natuurlijk veel te zwaar. Maar omdat ik de binnenverlichting van panden “dichtbij” feller wil laten branden dan de verlichting van panden “veraf” had ik van te voren al een partijtje step-down modules aangeschaft.

Deze printjes werken op minimaal 5 volt gelijkstroom. Door een stelschroefje functioneert elk printje voor de ledjes als een gewone lichtdimmer. Elke foto of onderdeel heeft dus zo zijn eigen raamlichtsterkte. Het hiervoor gebruikte plankje wordt later op de voorgrond onder een uitneembaar stadspannd geplaatst. Later kan de lichtsterkte dus eventueel eenvoudig handmatig worden aangepast.

Over drie maanden het veelbelovende vervolg.

Achtergrondinfo -2-

📷 en 🗨️ door **Jaap Stoter**

Inmiddels hadden alle gehalveerde panden hun plekje gekregen aan de schuin oplopende Faller Car baan. Een normaal horizontaal lopende straat is ook zo gewoontjes, ben je zo mee klaar... Straatverlichting en binnenverlichting is inmiddels ook voorzien. Achter die panden kregen de (uitgezaagde plexiglas-) foto's hun plekje. De één wat hoger, de ander wat lager. Onderling en ten opzichte van de achtergrond telkens ongeveer een centimeter naar voren gesitueerd. Hierdoor ontstaat een mooie diepte. Vóór het plaatsen van de (plexiglas-)foto's eerst de contouren hiervan met een permanentmarker zwart maken. Anders schijnt het ledlicht door de zijkant van het plexiglas.

Alleen bij het fotograferen met flits moet je oppassen. Voor je het weet heb je een schaduw van de kerktoren op de achterliggende bergen. Maar dit is bij de opbouw. Verderop laat ik zien hoe ik de verlichting heb aangepast. Bij een wat diepere inblik, bijvoorbeeld op een gezellig pleintje in Cochem, waren de doorgezaagde panden niet zo mooi omdat je tegen de halve zijkant aan kijkt. Met wat karton en spullen uit de oude rommeldoos heb ik daar schuine kanten aan gemaakt. Ook dit draagt bij aan een mooiere diepte.

Al met al ontstaat er meer en meer een idee van het gewenste resultaat. Nog steeds even niet op de schaduwwerking letten...

Op de linkerkzijde van de voorstelling heb ik er voor gekozen de doorgaande weg even iets omhoog te laten lopen om hem daarna visueel in een dal te laten verdwijnen. De panden in dit gedeelte zijn niet aangepast maar opgesteld in hun originele afmetingen. De achterzijde van de tankwaggen staat ongeveer vijf centimeter van de achtergrondfoto af. De witte apotheek staat nagenoeg tegen de achtergrondfoto aan. Naast de apotheek is het optische bedrog naar een stadspoor in Rothenburg goed geslaagd.

Achter het station zijn winkels en een hotel. Naast de sportzaak kijk je onder een denkbeeldig spoorviaduct door. De foto is afkomstig uit een modelbouwcatalogus. De vrachtwagen staat vier centimeter voor deze achtergrondfoto.

Op de rechterzijde van de voorstelling heb ik kleine “opvulhuisjes” geplaatst. Gemaakt uit karton met raampjes en deuren uit de oude rommeldoos. Dit rijtje gaat straks mooi op in het geheel langs een uit het zicht verdwijnende weg.

Bron: **Het Zijspoor** - clubblad van Modelbouwvereniging Arnhem e.o.

Nog een paar sfeerplaatjes:

Om het schaduweffect te reduceren moet er licht recht van boven komen. Ik wilde toch al een bergruimte in de nok van de zolder maken. De bodem daarvan kan dan mooi dienen als lichtbak met daarin een ledstrip. Deze strip is op afstand te bedienen en dimbaar in verschillende kleuren. Het uitgangspunt was om een verlichting te krijgen met een blacklight effect.

Een fraaie achtergrond met dieptewerking is klaar. Nu volgt de verdere bouw van de stad naar voren toe op een verlaagd gedeelte. Een onderdeel daarvan wordt een verdiepte gracht met een “varend” Artitec model. Hierover meer in een volgend artikel.

